

Granice Polski jako zasoby - pomiędzy dziedzictwem a produktem turystycznym

Termin: 2018-12-31 - 2023-11-30

Kierownik: [Marek Więckowski](#)

Wykonawcy: [Ariel Ciechański](#), [Aliaksandr Cyargeenka](#), [Marek Więckowski](#)

Instytucja zamawiająca: NCN

Numer projektu: 2018/29/B/HS4/02417

(projekt OPUS)

Przedmiotem badań są granice rozumiane jako zasób i ich rola w zachowaniu dziedzictwa i rozwoju turystyki na obszarach przygranicznych. Projekt ten pokaże i spróbuje zrozumieć genezę powstawania nowych atrakcji turystycznych i produktów oraz historię sukcesu na pograniczach. Podejście zaproponowane w projekcie może pokazać perspektywy ze strony wielu aktorów, twórców, użytkowników i konsumentów, takich jak władze lokalne (nie tylko liderzy) w różnych krajach sąsiednich, turystów i mieszkańców, którzy próbują wykorzystać to miejsce z dwóch powodów: po pierwsze jako potencjał do prowadzenia działalności, a po drugie jako miejsce spotkań dla nich i lokalnych sąsiadów z dwóch sąsiadujących krajów.

Autor projektu skorzysta z pojęcia miejsca pamięci (Nora, 1989) i spróbuje je rozszerzyć o pojęcie linii pamięci. Projekt koncentruje się na wytwarzaniu dziedzictwa i atrakcji turystycznych na wszystkich polskich granicach – obecnych i dawnych (granice reliktowe). Głównym celem proponowanego projektu badawczego jest bowiem rozpoznanie, opisanie i scharakteryzowanie granic jako elementów dziedzictwa, atrakcji turystycznej i produktów na wszystkich polskich granicach. Autorzy postarają się zrozumieć mechanizm tworzenia tych elementów (gdzie, przez kogo i dla kogo są tworzone). Przeanalizowana zostanie także rola planowania przestrzennego oraz percepcji informacji turystycznej. Koncepcyjne założenia projektu obejmują kwestię granic i turystyki, tożsamość transgraniczną, tworzenie przestrzeni turystycznej, turystykę i wyjątkowość granic oraz wykorzystanie podejścia wielodyscyplinarnego.

Pytania badawcze są zdefiniowane w następujący sposób:

- (1) W jaki sposób tworzone są i wykorzystywane są zasoby granicy dla rozwoju dziedzictwa i turystyki na polskich obszarach przygranicznych?
- (2) Jakie wieloskalowe wymiary zasobów granicznych, dziedzictwa i tożsamości przestrzennej przejawiają się w miejscach turystycznych, które wykorzystywane są do tworzenia produktów turystycznych?
- (3) Gdzie i dlaczego granice są podstawą rozwoju turystyki? Jaką formę przestrzenną tworzą? (powstają: przypadkowo, jako jedno miejsce pamięci, linia pamięci, dwie współpracujące ze sobą strony, sieć współpracy, region)? Czy działają jako bieżący wzrost dla rozwoju lokalnego czy regionalnego?
- (4) W jaki sposób mobilizacja różnych podmiotów działających w zakresie wykorzystywania zasobów granicznych do tworzenia produktów turystycznych chroni lub podważa zintegrowane podejście w rozwoju turystyki w obszarach przygranicznych?
- (5) W jaki sposób i gdzie granice są przekształcane w produkty turystyczne, jakich elementów używa się i jak funkcjonują w rzeczywistości, w percepcji i przestrzeni wirtualnej (przestrzeń cyfrowa)?

Polska jest bardzo dobrym przykładem głębokich zmian w UE, kreatywności władz lokalnych wspieranych przez fundusze europejskie oraz tworzenia nowych transgranicznych miejsc spotkań o silnej tożsamości integracyjnej. Jest to również przykład tworzenia nowej przestrzeni turystycznej poza tradycyjnymi kierunkami turystycznymi i tworzenie zupełnie nowych

atrakcji. Granice jako nowa, rosnąca atrakcja turystyczna pojawiły się w centrum uwagi nowych materiałów marketingowych i zarządzania, i mogą stać się dobrym przykładem wyjątkowych atrakcji granicznych w regionie CEE na poziomie regionalnym, a nawet międzynarodowym. Rezultaty projektu będą oryginalne i przedstawią wszystkie polskie granice jako zasoby do zachowania dziedzictwa i „turystyfikacji” przestrzeni.

Zastosowane zostanie oryginalne, wielowymiarowe, wielodyscyplinarne podejście a temat badań jest aktualny ze względu na zainteresowanie zarówno naukowców, jak i praktyków. Wyniki badań mogą być wykorzystane przez przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych, a także organizacji turystycznych i innych instytucji zaangażowanych w transgraniczną współpracę w dziedzinie turystyki, dziedzictwa i rozwoju lokalnego. Dodatkowo stworzone zostaną strony internetowe dotyczące wszystkich obiektów związanych z granicami, atrakcji turystycznych i produktów, które dadzą szerokiej publiczności szansę zarówno w obserwacji wyników i postępów projektu, jak też będą podstawą nowej wiedzy o potencjale polskich granic.

Publikacje

Artykuły od 2013 roku

- Więckowski Marek, Łaska Wiktoria, Timothy Dallen J., Michniak Daniel, Cyargeenka Aliaksandr: [From closed border to open tourist space: Landscape changes along the Polish-Slovak border.](#) - GeoJournal 2024, 89, 1 - 33 s.
- Cyargeenka Aliaksandr: [Białowieża Forest as a tourist product of the area on the Polish-Belarusian borderland.](#) - Geografický časopis 2023, 75, 4 - s. 369-391.